

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Štampa vsak četrtak in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrta leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske države 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopiše do odpovedi. — Udje „Kakšnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5, — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, v sprejemni naročnino, inserate in reklamacije, sa dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeran popust, inserat se sprejema do srede jutraj. — Za vsake reklamacije se poštnine proste.

Današnja številka obsega 12 strani.

Tristoletnica ruske vladarske hiše Romanov.

Danes, dne 6. marca, slavi mogočna Rusija 300-letnico, odkar je ruski carski prestol zasedla še sedaj vladajoča rodovina Romanov. Veliki zgodovinski spomini nam vstajajo pred očmi ob tej 300letnici. Rusija l. 1613, in Rusija l. 1913, kolika razlika, kolik napredek, ki je najtesneje združen s hišo Romanov!

L. 1584. je umrl Ivan IV. Vasiljevič, ki si je prvi med ruskimi vladarji dal ime „car“. Za ženo je imel blago in plemenito Anastazijo iz odlične rodovine Romanov. Po njeni smrti (1560) je postal Ivan IV. car velik razuzdaneec in okrutnež, vsled česar mu je dala zgodovina priimek „Grozni“. Po njegovi smrti je zasedel ruski prestol njegov sin Feodor I. Ivanovič (1584—1598), ki je bil zelo blagega in pobožnega srca, kakor njegova rajna mati Anastazija Romanovna. Vladarske posle je izročil popolnoma bratu svoje žene, Borisu Godunovu, ki je zelo spretno in premišljeno vladal rusko državo do smrti carja Feodora. Ko je pa Feodor umrl brez otrok, bi imel postati njegov naslednik mlajši brat Dimitrij, a Boris Godunov je sam hrepel po carskem prestolu. Se-le 9letnemu Dimitriju so zločinci nekega dne prerezali vrat, ko se je igral na dvorišču. S tem je izginil stari ruski vladarski rod Rurikovec in nastopila je zelo žalostna doba brezvladja. Zdelo se je, da bo konec Rusije. Carski prestol je zasedel Boris Godunov, ki je pa imel vse polno nasprotnikov in ga je smatralo ljudstvo za morilca postavnega carjeviča Dimitrija.

Ko je Boris videl, da ga vse sovraži, je začel grozno preganjati svoje nasprotnike, zlasti sorodnike rodu Rurikovega, posebno nečaka Anastazije Romanovne, Feodora, katerega je zaprl v samostan kakor tudi njegovo ženo, njih 5letno dete, Mihaela, pa je za sužnjil. Skoraj na čudežen način je bil ta otrok večkrat rešen smrtni nevarnosti in je postal pozneje ustanovitelj sedaj vladajoče ruske rodovine Romanov.

Ker je bilo z Borisom vse nezadovoljno, so se kmalu pojavili nemiri v državi. Drug za drugim so se oglašali sleparji, ki so se izdajali za Dimitrija, češ, da ni bil umorjen. Vrhu tega so napadali rusko državo sovražni sosedje: Poljaki, Švedi in nemški križarji.

V teh žalostnih razmerah je nenadoma buknila na dan zavest ruskega ljudstva, kakor en mož se je ruski narod vzdignil na sveto vojsko zoper sovražnike in jih pognal iz domovine. Leta 1612. je bila Rusija osvobodena tujcev, in ko je bila nevarnost odstranjena, se je začetkom l. 1613. sešla v Moskvi velika narodna skupščina, da bi dala ruski državi novega vladarja. Vsi zbrani poslanci so bili ene misli: ne voliti tujca, ne Poljaka, ne Šveda, ne Nemca. Vseh oči so se obrnile naposled na mladega Mihaela Feodoroviča Romanova, pranečaka plemenite Anastazije Romanovne, katerega je bil Boris Godunov dal zapreti v samostan.

Tako so Romanovci zavladali na Ruskem. Ves ruski narod je z veseljem pozdravil novega vladarja; s hišo Romanovo se začne nova doba v zgodovini ruske države. Dočim so prejšnji vladarji oslobodili Rusijo mongolskega jarma in ustvarili iz razkosanih kneževin enotno državo, so vladarji iz hiše Romanove privedli Rusijo v krog evropske omike in napravili iz nje evropsko velevlast.

Hiša Romanov je dala Rusiji velike in modre vladarje. Ze prvi car Mihael (1613—1645) je močno povzdignil Rusijo. V znotranjosti je napravil mir in red, s Poljaki in Švedi je sklenil mir, v Aziji je pa razširil rusko oblast čez Sibirijo celo do Kamčatke. Anglija, Francoska in Turčija so se potegovala za njegovo prijateljstvo, a on si je znal ohraniti proste roke. Njegov sin in naslednik car Aleksij Mihajlovič (1645—1676) se je začel maščevati nad Poljsko, ki je poprej veliko hudega storila na Ruskem in večkrat pretila ruski državi s poginom. Najznamenitejši vladar iz rodovine Romanov je pa brezdvomno car Peter Veliki (1689—1725), ki je celo prenovil rusko državo.

Leta 1730. pa je hiša Romanov v moškem kolenu izumrla s carjem Petrom II. Aleksijevičem, kakor 10 let pozneje habsburška rodovina s cesarjem Karolom VI. Hči Petra Velikega, carica Elizabeta, je sklenila ozko prijateljstvo z avstrijsko cesarico Marijo Tere-

zijo in ruski vojščaki so se večkrat borili za cesarico Marijo Terezijo in ji pomagali braniti prestol. Elizabeta ni imela otrok, zato je za svojega naslednika določila Petra Teodoroviča, sina svoje sestre Ane, vojvodinje Holstein-Gottoprske. Na Ruskem torej vlada danes hiša Romanov le po ženskem kolenu kakor pri nas habsburška.

Vladarji iz te hiše so gojili zmiraj prijateljske razmere do naše države, za časa Napoleonovih vojsk in l. 1848. so se naše in ruske čete skupno bojevale. Ako se je novejši čas nekoliko skalilo razmerje med Avstrijo in Rusijo, je tega kriva ruska politika, ki hoče pač pridobiti rusko prijateljstvo za sebe, nas pa osovražiti z Rusijo; krivo je dalje tega slepo in naravnost zagrizeno sovražstvo naših vodilnih krogov do Slovanov. Habsburški hiši je hiša Romanov že večkrat v resnih trenutkih pritekla na pomoč, nasprotnega povračila Rusija doslej ni zahtevala od naše države. Značilno v vladarski hiši Romanov je, da vsi znatnejši vladarji zasledujejo več ali manj enake politične cilje in tako upamo, da bo tudi navzlic vsem spletkam trajalo naprej dobro razmerje med hišo Romanov in hišo Habsburžanov v blagor in procvit obeh sosednjih držav. Geslo hiši Romanov je: Imperium et equitas (oblast in pravica); nad dunajskim cesarskim gradom pa se bliščijo besede: Iustitia fundamentum regnorum (pravica je temelj kraljestev). Pravica bodi podlaga dobremu sosedstvu Avstrije in Rusije, pravica podlaga slobode njunih narodov.

Konec vojske?

Turčija se nahaja v čimprej položaju. Armada je razcepljena zaradi umora vojnega ministra Nazim-paše v dva tabora, je slabo preskrbljena z življenjem in orožjem, vojaštvo ne zaupa častnikom, ti ne vojakom; v Carigradu med ljudstvom gospodari glad, nezadovoljnost in zarote, vlada je brez denarja, sultan pa brez vsakega upliva; nasproti jim stoji bolgarska armada, navdušena in samozavestna vsled do sedanjih zmag, poveljniki vživajo zaupanje in občudovanje vojaštva, vojaštvo najde pri voditeljih ljubezen in očetovsko skrb, vse skupaj vodi visoki cilj, da o svobodijo svoje brate izpod tujega jarma in povečajo svojo domovino. Kaj čuda potem, da so tudi sedaj na krmilu stoječi mladoturški krogi začeli misliti na mir, za Odrin so uprizorili vstajo, toda Odrin se bo moral odstopiti in še mnogo več zemlje, kakor je bilo pred nadaljevanjem vojske določeno. Mladoturška vstaja je torej Turčijo le oškodovala in zato se je bati zopet vstaje, ki bo pometla z mladoturki. Zarote se snujejo.

V Londonu se posvetovanja poslanikov velesil ne nadaljujejo. Sedaj bi moral priti na dnevni red za posvetovanje predmet o mejah Albanije. Toda najbolj prizadeti državi, Rusija in Avstrija, se še nista v vseh podrobnostih sporazumeli. Pogajanja med Rusijo in Avstrijo se vršijo naravnost med Dunajem in Petrogradom in ne preko Londona. Razmere so v sedanjem trenutku tako prijazne, da se vsak dan z večjo sigurnostjo zatiruje, da se bo kmalu na obeh straneh začela demobilizacija (odpoklicanje vojakov) z rusko-avstrijske meje. Tudi ruski listi že pišejo, da se pri sodi Skader Albaniji, kar bi pomenjalo za Črnogorce hud udarec.

Z bojišča ni posebnih poročil.

Rezervisti gredo domov.

Precej časa se je menilo, da bo ostalo pismo našega vladarja na ruskega carja brez upliva. Toda temu ni tako. Uspehi se dolgo niso videli, ker je trebalo poprej razvozlati in urediti stotero niti, ki so jih skozi 50 let naredile v zvezi med Petrogradom in Dunajem deloma hudobne deloma nevesče roke. Sedaj pa je vendar videti, da je pismo našega sivega vladarja dobro učinkovalo in da postaja razmerje naše vlade do Rusije z vsakim dnevom prijaznejše. Vsa napetost med nami in Rusi je izvirala iz tega, da smo se z njo kosali za upliv na Balkanu. O tem se bomo sedaj z Rusi prijateljsko dogovorili, jasno začetli krog našega in ruskega upliva na Balkanu, se sporazumeli zaradi mej Albanije, in potem bo popolno soglasje med Avstrijo in Rusijo. Pogovori med Dunajem in Petrogradom se razvijajo tako ugodno, da se že z vso gotovostjo trdi, da bo vojaštvo kmalu odpoklicano z rusko-avstrijske meje!

Avstrija in Rusija bosta te dni objavili oglas, da so odnosi med njima izborni in bosta istočasno za-

čeli odpoklicevati svoje obmejno vojaštvo, in sicer se to zgodi bržkone danes, dne 6. marca, ko slavi ruski car 300letnico, odkar je rodovina Romanov zasedla ruski prestol. Vse priprave so že storjene. Vojaštvo ne bo več zmrzovalo v Galiciji, rezervisti se vrnejo domov.

V znak, da se je sklenilo prijateljstvo med nami in Rusi, bo baje kmalu prišel eden izmed ruskih velikih knezov k našemu cesarju na obisk.

Nova oboroževanja.

Četudi ne bo svetovne vojske, vendar eno posledico bodo imele sedanje razmere, da se bodo začele države se bolj oboroževati. Iz Rusije prihaja glas, da je ruska vlada že sklenila, da se zviša armada za 3 armadne kore, torej za 100.000 mož, tako, da bo razpolagala Rusija z 41 armadnimi kori. Francija, ki je imela dosedaj že 2letno vojaško službo, bo vpegljala zopet 3letno, da na ta način zviša število vojaštva že v miru na 1 milijon. Tudi iz Nemčije poročajo, da se bo tam število vojaštva zvišalo, in da upajo že o Binkoštih od državne zborni dobiti v to dovoljenje. Nemški vladni krogi upravičujejo to nakano s tem, da slikajo nevaren položaj, v katerem se je nahajala Nemčija v zadnjih mesecih. Ako bi Rusija, kakor se je bilo bati, napadla Avstrijo, bi ji morala priskočiti po določilih trozvezne pogodbe Nemčija na pomoč. Znano pa je, da sta Francija in Anglija čakali na ta trenutek, da Francija napade Nemčijo na suhem in Anglija na morju. Za to nevarnost je vedela Nemčija prav dobro in zato delala z vsemi močmi, da je Avstrija popuščala nasproti Srbom in da se je ustvarilo bolj prijateljsko razmerje med Avstrijo in Rusijo. Tudi Angliji se je začela Nemčija približevati, je nasproti Franciji se je držala neprenehoma korajžno. Kjer se vse oborožuje, tam tudi jaz ne morem zaostajati, si je mislila Avstrija in zato slišimo, da tudi naša skupna avstro-ogrška vlada misli že na povečanje svoje vojaške moči. Namerava se baje število vojaških novincev zvišati na leto za 25.000—30.000. Novi vojaki pa stanejo nove denarje in zato vse s strahom gleda v bodočnost, ki bo zahtevala zopet ogromne žrtve za nove bajonete in topove.

Turki prosijo za mir.

Jasno se sedaj vidi, da se mladoturkom ni slo za čast in slavo turške domovine. Ko so vzdignili v Carigradu punt, ampak samo za to, da pridejo njihovi pristaši do jasi, iz katerih bodo zobali — ne oves, ampak zlato. Pripoveduje se, da so se nekateri mladoturki, ki so bili prej pri vladnih poslih, močno obogatili. Sedaj tudi mladoturška vlada prosi za mir, in sicer ponižno ter pod bolj trdimi okolnostmi kot prejšnja vlada. Prepričana je, da vojske ne more uspešno nadaljevati.

Turška vlada se je namreč te dni obrnila do velevlasti s prošnjo, da posredujejo pri balkapski zvezi za mir ter jim naznanila svoje pogoje. Velevlasti so odgovorile, da ti pogoji niso zadostni, in Turčija je morala napovedati druge, še bolj ponižne pogoje. Svojo usodo je položila zaupljivo v roke velevlasti ter jim dala pooblastilo, da pridobijo pod katerimi koli pogoji balkanske zaveznike za mir. Turčija je voljna odstopiti Odrin.

Bolgarija bo sedaj z veliko previdnostjo postopala, da jo Turčija ne bo vodila za nos, kakor pri zadnjem premirju. Predno bo sklenila premirje ali mir, se bo zasigurala zaradi odstopa Odrina in prihodnje meje med Bolgarijo in Turčijo. Bolgarija želi mejo Midija—Ročsto. Velevlasti pa baje hočejo privoliti samo Midia—Enos, Turki seveda še manj. Balkanski zavezniki zahtevajo tudi vojno odškodnino, kar bo za Turke pomenjalo najbolj kislo jabolko. Velike težave bodo nastale gotovo tudi zaradi Skadra.

V rumunsko-bolgarskem sporu vprašanju še velevlasti niso ničesar ukrenile.

Nova zarota v Carigradu.

Ze naprej se je lahko sodilo, da bo nastala proti mladoturkom velika nevolja, ako ne bodo dosegli na bojnem polju sijajnih zmag. Sijajne zmage in tudi majhni uspehi so izostali, zato pa že dvigajo nasprotniki svoje glave in ščuvajo sedaj proti mladoturkom. Carigradska policija mora silno paziti, da se ne širijo oglasi za vstajo proti sedanji vladi. Te dni je zopet zaplenila 5000 izvodov oglasa, v katerem se je pozivalo ljudstvo, da s silo odstrani sedanjo vlado, ki je obetala novih zmag, a bo morala vsled svoje nezmož-

nosti biti še bolj popustljiva nasproti balkanski zvezi kakor prejšnja. Nadalje je prišla na dan zarota, katero so pripravljali turški princa Sabat Edin, Luci-beg in Sidki-beg. Izdelali so načrt, kako odstraniti sedanjo vlado. Naredila bi se vstaja, množica bi šla pred sultanovo palačo in zahtevala, da mladoturška vlada odstopi in se postavi pred vojno sodišče. Policija je prišla Sidki-bega, ki je ravno pisal naročilo za bombe. Drugi voditelji zarote so srečno ušli, le nekaj manj pomembnih, v zaroto zapletenih ljudi, se je posrečilo zgrabiti, ki se bodo izročili vojnemu sodišču. V takih razmerah ne more seveda Turčija nič boljšega storiti kot skleniti mir, kajti v Carigradu boj med različnimi strankami, pred durmi Carigrada pa balkanski vojaki, v takem položaju ni upati na kake zmage.

Z bolgarskih bojišč.

Med bolgarskimi in turškimi četami zadnji čas ni prišlo do nobenega boja. Tudi poročila o novi veliki bitki pri Bulairju se niso potrdila. Odrin se obstrlejuje le v presledkih. Turki pa na bolgarske krogle le redko odgovarjajo. Pri Cataldci miruje vsako bojevanje. Turške kakor tudi bolgarske čete, počivajo v svojih taboriščih. Bojevanje je splošno onemogočeno, ker je vsa ravnina pri Cataldci izpremenjena v močvirje. Premikanje čet, posebno konjenice in topništva, je onemogočeno. Na Galipoliju pa je zaporedoma 2 dni snežilo, tako, da leži tam snega nad meter visoko. Veliki sneženi viharji so zametli pota, da je četa onemogočeno skoro vsako večje premikanje. Sneg je zapadel tudi pri Cataldci in Odrinu. Poročila iz Odrina pravijo, da je vreme tam strašno slabo; sneg je visok do pasu, česar se ne spominjajo tudi najstarejši ljudje, da bi že kdaj tako bilo.

Kaj delajo Grki.

Pri Janini stoje Grki brez uspehov, kakor Črnogorci pred Skadrom in Bolgari pred Odrinom. Po nekaterih krajih Epira so se vršili majhni spopadi, o katerih Grki poročajo, da so za nje končali z zmago. V Atenah se je zbral državni zbor. Opozicija je sklenila, da sedaj ne bo delala vladi nobenih težav, ker je domovina v orožju za svojo čast in velikost.

Narodno gospodarstvo v Grkiji je v kljub vojski izborni. Vlagatelj nosijo pridno denar v hranilnice, obrestna mera se ni zvišala, morská trgovina se je celo povečala. Pri nas v Avstriji, katero vlada modri nemški narod, pa smo glede narodnega gospodarstva na robu propada.

Skadru na pomoč.

Srbi Črnogorcem pred Skadrom pridno pomagajo, da bi čim prej dosegli padeč skadrsko trdnjavo. Že dosežaj je pred Skadrom 15.000 mož srbske armade, ki se junaško bore na strani bratov Črnogorcev. Da se pospeši padeč Skadra, je srbska vlada, kakor se poroča iz Beograda, sklenila odposlati močen oddelek, obstoječ iz 30.000 mož artilerije preko Soluna na pomoč Črnogorcem pred Skader. Srbska armada se vkreca v Solunu na 50 grških parnikov in izkrea v Draču, Baru in Medovi. — Ruski car Nikolaj je podaril iz svojega Črnogorski vladi 375.000 pudov (mernikov) žita in 1.800.000 pudov moke. Črnogorci so sprejeli carjevo darilo z velikim veseljem.

Obstreljevanje Skadra se nadaljuje sicer se pa vrše le manjši spopadi s turško posadko. Črnogorci in Srbi čakajo, da izgine poveljenj, katere je prepravila velik del skadrsko okolice, na kar bodo začeli z glavnim naskokom. Listi poročajo, da bo poveljnik srbskih čet pred Skadrom, general Popovič, vpokojen, ker ga dolže, da je on kriv, da je pri zadnjih bojih za utrdbo Brdica imela srbsko-črnogorska armada tako velikanske izgube. Za poveljnika oblegavalne armade bo imenovan general Pojovič. Del rezervistov III. vrste bo poslalo vojno poveljstvo na 3tedenski dopust, da izvršijo pomladansko setev. — Kralj Nikita je izjavil, da je Črna gora pripravljena končati krvoprelitje, toda le tedaj, če se ji izroči Skader. Četudi druge države sklenejo poprej premirje s Turčijo, Črna gora toliko časa ne bo odložila orožja, dokler ne dobi Skadra. Za Skader se Črni gori ne zdi nobena žrtve prevelika. — Črnogorski odposlanec v Londonu, Popovič, pa je izjavil angleškemu ministru Greyu: Skader je bil cilj črnogorsko-turške vojske. Posest te trdnjave je naravnost življenjskega vprašanja za Črno goro. Črna gora že 200 let preliva svojo kri za Skader in je vedno dokazala junaštvo in sposobnost za življenje. Če pa je že usojeno, da mora umreti, bo tudi ta udarec junaško prenesla.

Tujci v Odrinu.

Iz Carigrada se poroča, da prebiva v obleganem Odrinu močna avstrijska naselbina. Med vsemi drugimi naselbinami šteje avstrijska največ glav. V tej naselbini je skupno do 25 družin, ki štejejo kakih 100 oseb, katere so vsi avstro-ogrski podaniki. K temu se še prišteva 91 družin s 350—400 osebami, ki so pod varstvom Avstrije. Nemških podanikov je okrog 30; vsi so večinoma trgovci in inženjerji. Francoska naselbina šteje 40—50 glav ter pripadajo večinoma duhovniškemu stanu in izvršujejo v Odrinu učiteljski poklic. Italijanov je v Odrinu zelo malo. Rusov je 20, Angležev pa samo 5. Sukri-paša je naznanil v Carigradu, da so tujci zdravi.

Imeniten obed v Odrinu.

Za časa premirja se je med bolgarskimi in turškimi častniki pred Cataldco pripovedovalo to-le: Nekoga dne med premirjem je odrinski poveljnik Sukri-paša velel ustaviti carigradski vlak, v katerem se je med drugim vozil tudi 1 bolgarski zborni poveljnik in

več častnikov. Seveda so bili dokaj nemilo presenečeni, ko se je vlak na odrinski postaji ustavil. Toda adjutant Sukri-paše jih je pomiril in ljubeznjivo prosil, da bi šli na obed k Sukri-paši. Poyabila ni bilo mogoče odbiti. Obed je bil sijajen; mize so se upogibale pod bogatimi jedmi in pijačami. Sredi mize pa je bil pasut cel kup lepe bele soli — glasna priča proti vestem, da v Odrinu primanjkuje soli. Po obilnem in veselem obedu je rekel Sukri-paša bolgarskim gostom, da naj le povedo svojemu generalnemu štabu vse, kar so videli v Odrinu. „Prav rad“, odgovori nato bolgarski general; samo to bi rad vedel, ali je bila ta lepa sol nabrana po celem Odrinu ali pa le v enem delu mesta? „Pravijo, da se je tej ludomušnosti najbolj smejal Sukri-paša sam.“

Naši rezervisti ob meji.

V goriskem „Novem Casu“ beremo toli zanimivo pismo slovenskega rezervista iz Teodo pri Kotoru: Spimo v lesenih barakah, ki so 16 metrov dolge in 4 metre široke. V vsaki baraki nas je po 50 mož. Lahko si mislite, kako življenje je notri v takem prostoru. Zvečer je velika rabuka za postelje in plahte. Ta je moja — ta ni moja — tu so uši, ali bom jaz tu kaj spal, kjer so uši? Nastane navadno tak neznošen prah, kakor v skednju, ko mlatijo snelljv ječmen. Ko zatrobi k počitku, začnejo se silno dolge ure za vse in dolgo časa mine, predno zaspi vseh 50 mož. Eden kašlja, drugi kadi pipo, da se kadi po vsej baraki, eden preklinja Srbe, Črnogorce in Turke, ki so krivi, da moramo biti tukaj, drugi pa prav iskreno moli, da Bog obvaruje doma ženo in otroke. Se v sanjah se pogovarjajo s svojimi domačimi, ki so jih morali zapustiti. Se to naj vam povem. Ko vstanemo zjutraj, najdemo navadno vsi svoje čevlje opljuvane, ker vsi smo prefrlajeni in močno kašljamo in pljujemo kar na sredo barake. O „dobrotah“ naše menaže ni niti omeniti treba, kako slaba je. Posebno hučo pa nam je bilo v noči od 13. do 14. februarja. Burja je razsajala tako, da se je bilo bati, da prevrne našo barako. Naša je bila sicer tako močna, da je vzdržala in kljubovala burji, a sosednja baraka se je okrog 4. ure zjutraj prevrnila. Vsi preplašeni smo vstali in hodili okoli kakor neumni, vendar se ni nič posebnega zgodilo. Okrog 10. ure prevrne vihar še eno barako, kjer so ležali bolniki. Tako je žalostno tukaj, kjer čakamo, sami ne vemo kaj.

Nemški častniki v turški armadi.

Večinoma vsi Nemci, z malimi izjemami, so bili že od začetka vojske na strani Turkov in so z njimi vred računali na zmago turškega orožja. Nemci pa so Turkom tudi dejanski pomagali. Znano je, da je v turški armadi mrgolelo nemških oficirjev. Nemci so se sploh obnašali v tej vojski skrajno grdo. Značilen je dogodek, o katerem je pripovedoval bolgarski oficir, ranjen v bitki pri Lüle-Burgasu. V bolgarskem vozu za ranjence je zasiljal v sosednjem vozu vzdihovati ranjenega „turškega“ oficirja: „Mein Gott, mein Gott!“ Obrne se proti njemu in ga pozdravi tudi nemški: „Servus Kamerad!“ Nemeec se okrene ter vpraša: „Ali si ti tudi tukaj?“ — „Seveda“, mu veselo odgovori Bolgar. — „Kako pa vendar prideš sem?“ ga vpraša Nemeec, ko zagleda njegovo bolgarsko uniformo. — „Jz enostavnega vzroka, ker sem spađam“, se je glasil odgovor. Tedaj se je še-le Nemu posvetilo v glavi, da ima opraviti z bolgarskim častnikom. Reče mu zato: „Poslušajte, Vi lahko govorite z Vašimi ljudmi, povejte jim, da sem jaz nemški oficir, naj mi dajo drug voz, naj bolje navnajo z menoj!“ Nemška nesramnost ne pozna mej. Bolgar ga je zato tudi zavrnil: „Priatelj, če želite avtomobil in električno razsvetljavo, zakaj niste ostali v Berlinu, zakaj ste prišli sem, kdo Vas je klical? Tudi jaz se moram zadovoljiti z vozom, katerega vlečejo bivoli. Če Vam ni prav, dobite lahko kroglo!“

Kako se Albanec maščuje.

Albanski vodja Bekir-beg, ki biva zdaj okoli Janine, je pred 3 leti umoril grškega škofa v Horici. Grki so zdaj, da se maščujejo, vso njegovo rodbino spekli v neki peč. Bekir-beg je nato dne 11. februarja t. l. preki janinskega poveljnika, naj mu da na razpolago nekaj albanskih prostovoljcev iz Janine, da Grke izuenađi. In res je Bekir-beg neki grški polk pri Losani ponoči napadel in ga tako potolkel, da je bilo okoli 1000 mrtvih.

Politični ogled.

— Državni zbor se snide danes v četrtek, dne 6. t. m. Na dnevnem redu še ni davčni načrt, ampak prvo čitanje krošnjarskega zakona in zakona o zapiranju trgovin. Ker bo sedanji davčni načrt vendarle v prvi vrsti zašel premožnejše ljudi, zato se strahovito upirajo poslanci premožnejših slojev, da bi načrt postal kmalu zakon. Davčni odsek vsled tega še ni izgotovil posvetovanja. Na zvit način podpirajo kapitalistične poslance socialni demokratje. Saj vemo, da obstojajo med kapitalisti in voditelji socialnih demokratov tajne zveze, zato tudi socialni demokratje ne bodo nikdar kapitalistom izključevali oči. Posebno se upirajo vsi kapitalisti in njihovi odkriti in prikriti prijatelji določiti, da oblasti smejo vpogledati tudi v trgovske knjige, ako sumijo, da se dohodki niso resnično pripoznali. Finančni uradniki namreč trdijo, da so bogataši veliko zakajevali in jih niso mogli za-

slediti. Ubogemu se itak vidi v žepu vsak krajaer, bogatašu pa se mora pogledati v knjige in blagajne. Sploh pa je opažati, da so postali kapitalisti mnogo drznejši, odkar so pri zadnjih volitvah avstrijski narodi toliko liberalcev in socijev poslali v državni zbor. V proračunskem pododseku za mornariško dobavo ljuto napadajo kapitalistični poslanci mornariško upravo, ker je naročila za zgradbo ladij potrebne stvari v inozemstvu, ker so ji ondotne tvrdke stavile za milijone cenejše ponudbe kot naše domače.

— Deželni zbori ne bodo zborovali pred jesenjo, ako se vladi posreči, da se bo začel državni zbor resno baviti z davčnimi predlogi, kakor hitro pridejo predlogi iz finančnega odseka. Potem bo vlada pustila zbornico o davčnih predlogih tako dolgo zborovati, da postanejo postava. Nato bi bil 1 mesec določen za delegacije, in potem se snide zopet zbornica. Deželni zbori bi na ta način prišli še-le jeseni do delovanja. Kajpada je sedanji politični položaj tako nesiguren, da se lahko razmere takoj izpremenijo in s tem tudi vladni načrti za delovanje zakonodajnih zastopov. Štajerski deželni zbor, kakor pravijo, ne bo razpuščen, ker krščanski socialci in nasprotniki Einspinnerjeve mladonemške stranke baje tega ne želijo. Toda treba se bo ozirati tudi na slovenske želje glede razpusta in zato je usoda štajerskega deželnega zbora še vedno negotova.

— Hrvaško vprašanje. V zadnjem skupnem ministrskem svetu so zastopniki avstrijske vlade zahtevali odločno, da se komisariat na Hrvaškem z ozirom na boljše odnošaje, ki jih želi Avstrija zlasti s Srbijo, odpravi. Lukač pa je temu hučo nasprotoval in dejal, da je to notranje vprašanje Ogrske. Izjavil je, da Čuvaj tako dolgo ne bo odpoklican, dokler ne bodo pošana jamstva, da saborska večina ne bo prelomila slaboznane nagodbe z Ogrsko. Pač pa se bodo odpravile izjemne odredbe iz Čuvajevnega časa in bo Čuvaj sam ta odlok podpisal, na kar se bo zopet vrnil na daljši dopust. Dobro obveščeni krogi pa pravijo, da se Čuvaj iz tega dopusta ne bo več vrnil na svoje mesto. Ogrska vlada bo potem, ko se zunanji položaj izboljša, hrvatskim strankam, ko bodo dale jamstvo za delazmožnost sabora, povedala, katere njihovih zahtev bo izpolnila.

— Na Ogrskem je radi krivične volilne preosnove, ki jo hoče liberalna večina uveljaviti, vse razburjeno. Že zadnjič smo v uvodnem članku označili prekucijske in protivladarske namene, ki jih hočejo ogrski liberalni velikaši doseči s to volilno preosnovo. Te dni se začne v ogrskem državnem zboru razprava o volilnem predlogu. Da nastopijo proti krivicam, ki jih hoče madžarska ohola državnozborna večina prizadati širšim, posebno delavskim ljudskim slojem, je sklenila ogrska socialna demokracija, uoprizoriti te dni v Budimpešti in drugih 43. ogrskih mestih kot najkrepkejši odgovor proti krivični volilni preosnovi splošni štrajk delavstva. Vodstvo socialne demokracije razglašá, da bo trajal štrajk 14 dni. Po tovarnah in delavnicah bo počivalo vse delo. Štrajkujoče delavstvo bo priredilo v Budimpešti in po drugih mestih velike poulične obhode. Voditelji izjavljajo, da bo delavstvo v svojih vrstah samo vzdrževalo red. Vkljub temu je ogrska vlada pripravila samo v Budimpešti 10.000 vojakov in več tisoč orožnikov ter policajev, ki bodo skrbeli, da ne pride na ulicah do kakih izgredov. Vlada je izdala razglas, da če se pripetijo izgredi, se bo dalo s trobento signal, na kar bo vojaštvo takoj z orožjem nastopilo. Ko izbruhne štrajk, se preneha s poukom v vseh mestnih šolah, kjer se bo nastanilo vojaštvo. Voditeljem socialne demokracije je budimpeštanski nadžupan izjavil, da za časa štrajka ne dovoli nobenih shodov, ne obhodov po ulicah. Vsekako je pričakovati, da pride do nemirov. Vladna večina bo volilno preosnovo gotovo le s težavo spravila do postave, ker dan za dnem celo člani večine nastopajo proti in pristopajo v nasprotni tabor.

— Bosna in Hercegovina je že začela okušati modrosti avstro-ogrskih vladnih oseb, ki ji hočejo po magati iz vseh njenih zadržev z blaženo nemšino. Skupni avstro-ogrski finančni minister Bilinski zastopa namreč mnenje, da mora na bosanskih železnicah biti v uradih nemščina uradni jezik. Nihče ne razume nemški, daleč proč je nemško ozemlje, nemščina in kitajščina sta Bošnjaku in Hercegovcu enako tuja, toda nemščina mora biti, tako hočejo in želijo v skupnem finančnem ministrstvu na Dunaju, in jezikovne razmere se morajo po tem uradu ravnati, ne pa narobe po resničnih razmerah v Bosni in Hercegovini. Toda bosanski sabor se noče ravnati po zahtvah dunajskih nemških uradnikov in vstraja na tem, da se rabi tudi v železniških uradih hrvaški jezik. Albancem pripoznavamo pravico, da se poslužujejo albanskega jezika v uradu in šoli, kakor hitro bo Albanija ustvarjena, a svojim narodom usiljujemo nemščino.

— Albanski zaupniki so zborovali v Trstu ter se navduševali za novo Albanijo, katere še ni niti na zemljevidu niti v resnici. Ker se za njeno ustvaritev najbolj trudita Avstrija in Italija, zato se jima je tudi izrekla prisrčna zahvala. Avstrijska vlada bi naj rajši v to stavila svoj ponos, da bi vsi njeni narodi bili srečni in zadovoljni in da bi se jih v narodnem oziru ne tlačilo in preganjalo. Na zborovanju so se razpečavale razglednice našega zunanjega ministra grofa Bertholda in italijanskega San Zuljana. To bo gotovo edina razglednica v čast grofa Bertholda, kajti Avstrija mu gotovo ne bo izdala nobene, ker je v sedanjih resnih časih tako slabo vodil njeno politiko in ni nikjer dosegel tega, kar je hotel.